האמנתי

במשנתו של רבי אשר פריינד זיע"א

בסייעתא דשמיא, פרשת תצוה תשע"ו | גליון מס' 6

שיח הפרי - מכתבים

משנתו של הרה"ק רבי מנחם מנדל מויטעבסק זיע"א - בעל הפרי הארץ
מתוך שיעורו של מרן אדמו"ר מספינקא שליט"א

פרנסה בשפע

...."ועל קול ענות חלושה במכתבם ממשא מלך ושרים למנוע פרנסתם הקאבין לא נבהלתי משמוע, כי לא נתחדש לי דבר מעתה כי ראיתי גם תמול גם שלשום גם מאז היותי במחניהם תחת ממשלת מלכותם כי ידו כבדה הולך וחזק מאוד והאלוקים יעננו בקול, אבל שוש אשיש בה' והיה ה' מבטחם לטובתם האמיתי בגשמיות ורוחניות.

(מכתב ח')

כהמשך לטור הקודם ננסה לתמצת חלק נוסף ממכתב בעניין הפרנסה. המכתב מתאר יהודים שפרנסתם עסקה בבתי הארחה על אם הדרך, וכתבו לפרה"א זי"ע על צערם הגדול מהקשיים הרבים שהממשלה מערימה עליהם. הפרה"א זי"ע בתגובה עונה להם, ***'לא נבהלתי משמוע'...*** והביאור בתשובה זו הוא, **א.** כי בדרך האמונה יהודי צריך לראות ולחיות בכל רגע שהקב"ה מנהיג לו את העסק. וא"כ אין מה להם להיבהל, הלא מי שמנהיג אותם עד כאן ימשיך להנהיג אותם גם בעתיד. **ב.** האדם יכול גם לשמוח במצב הזה, מכיון שהקב"ה מדבר ומתגלה אליו דרך הקושי, [והמציאות מוכיחה שכשאדם עובר קשיים, זה הזמן האיכותי ביותר שאדם יכול להתקרב לה', כי מלחמת שליטת הגוף היא מלחמת חורמה וכשטוב לאדם הסכנה גדולה הרבה יותר]. יתירה מכך, כפי שאדם זורע באדמה, אינו מצטער על כך שהגרעין נרקב, אלא אדרבה בוטח בה' שיצמיח מהריקבון הזה תהליך והכנה לעץ חדש ופירות חדשים. כמו"כ כשאדם עובר קושי בפרנסה, זהו הכנה למצב יותר טוב. אך החידוש הגדול הוא שכשם שבמשל כל זמן שהגרעין לא נרקב באדמה לא יוכל להצמיח מאומה. כך הוא בנמשל, כל עוד האדם לא יפנים את מציאות הקושי ויחיה את מציאות הריקבון שלו, שרק הקב"ה מחיה אותו, והוא חייב את העזר אלוק בכל רגע - הוא מונע מהמציאות החדשה לבוא לפתחו. לפי"ז נגלה כי השמחה על כך שהאדם מתקשר לה' ע"י הקושי, גדולה בהרבה מהשמחה של עצם הישועה הגשמית בפרנסה.

בסיום המכתב: ***"עתה אתם ברוכי ה' עת לעשות לה' שאם לא עכשיו בשעת הניסיון אימתי, שהרי הניסיון להכי הוא בא לנסותם להטיבם באחרית שלום".*** כלומר, על אף שהורגלנו תמיד להתפלל שה' יעזור ויהיה טוב יותר בעתיד, אל לנו לפספס את הרגע הנתון של הניסיון שבו הקב"ה רוצה שנתחזק במחשבות אמונה על אף שזה קשה מאוד. משום שעלינו לדעת שרגע זה יעבור בסופו של דבר, אך השאלה כיצד הוא יעבור, ואם יתן האדם מחשבה של אמונה הרי שהצליח 'לתפוס' את ההזדמנות ולחזק את ידיו אמונה בהתקרבות לבורא יתברך.

נקודה זו מתחדדת היטב עפ"י ווארט נפלא מאדמו"ר זצוק"ל: ***"כי יד על כס י-ה מלחמה לה' בעמלק מדור דור"*** דורשים חז"ל כי אין הכסא שלם עד ששמו של הקב"ה יהיה שלם. ורמז לכך, ***"כי בחר ה' ביעקב או"ה למושב לו"***, מילת 'אוה' מורכבת מהאות א' של כס-א והאותיות ו"ה משלימות את השם הוי"ה. מבאר הרבי זי"ע הלא אנו מכוונים בשם הוי"ה 'אדון הכל היה הוה ויהיה'. אם נשים לב, נבחין שמאותיות השם י-ה ניתן להרכיב רק את המילים היה ויהיה כלומר עבר ועתיד, ואילו הוה ניתן להרכיב רק מו-ה. השלמת הכסא ע"י השלמת שם השם היא ע"י עבודת האדם לראות את הקב"ה בעבר בהוה ובעתיד. אולם היצה"ר 'גונב' לאדם את ההוה ע"י מחשבות ייאוש מהעבר והעתיד כגון: ראה איך נפלת אתמול... וכיצד תסתדר מחר, וכך האדם נופל ברשת ומאבד את המומנט הכי חשוב - את רגע ההוה! אם נשכיל להתחבר לרגע ההוה, רגע אחד בלבד בו נתעמק במחשבות של אמונה והודיה לה' על כל החסד שעושה עימנו, נגלה כי רגע אחד כזה ועוד אחד בונים דורות שלמים של תיקון העבר ובניית העתיד.

(נכתב ע"י ר' **נפתלי בינג**)

לשונות אש

במשנת
בעל השפת אמת זיע"א

...אבל עכ"פ מבואר שבנ"י מאירין, ואין הקושיא איך יכולין להאיר כי כן רצונו ית' שבני ישראל יוסיפו אור במעשיהם הטובים, רק שצריכין לידע שאין האור על ידי כח עצמות שלהם, רק ע"י שכן צוה השי"ת.

[תרל"א ד"ה במדרש]

...וכן אמר על חודש אדר שהוא התחזקות ע"י שיודעין שהכל ממנו ית', כמ"ש רז"ל הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר שנאמר אדיר במרום ה', הפי' ג"כ שידע שהכל מכחו ית' וזהו הקיום והחיזוק.

[שם]

ע"י רישות ודלות שיודעין שהכל רק מהשי"ת, עי"ז נדבקין בראשית שהוא שורש החיות מהשי"ת.

[תרל"ב ד"ה במדרש]

...אכן בודאי נדיבות הראשון שבישראל הי' בלי שמרים שאמרו נעשה ונשמע, וע"י שנתנו כח הראשון להשי"ת כראוי, זכו שאף שקלקלו אח"כ, מ"מ יוכלו להתברר מתוך הפסולת... אבל להעלות נחת רוח להשי"ת הוא ע"י הבירור מהשמרים...

[תרל"ה ד"ה במד' נמשלו]

ויקחו לי לשמי, לא יהיה הכוונה לזכות להשראת השכינה ג"כ, רק לשמי ממש לעשות רצונו ית' שזה טוב מהכל.

[תרמ"ז ד"ה עוד פי']

וכל היסורים שעוברין על בנ"י הם להוציא השמן הנ"ל... ועכ"פ צריכין לראות שבכח היסורים יתברר אותו השמן... שלא יהיו ח"ו היסורין והגלות לחנם...

[תרנ"א ד"ה במד' זית רענן]

גליון זה הוקדש

לע"נ **בלה** ע"ה ב"ר **חנוך הניך** ז"ל
נפטרה ח' אדר א'

ת. נ. צ. ב. ה.

למען אלמד חוקיך

חוץ מיחידי סגולה, כמו רבי אלעזר ברשב"י, שקרא לכאבים "בואו אחי", מי מחפש כאבים? לא הם ולא שכרם. ובאמת אין כאבים באים בבחירתו של אדם. ואין אדם מבקש כאבים.

הכאב, בכלל, הוא דרך התרעה של הגוף, למח, יש בעיה במערכת. אלא שהנטייה היא, לסלק את הכאב, מבלי לטפל בבעיה, שהסבה אותו. עד כאן במימד הפיסי של האדם. גם במימד הנפשי, רוחני, יש כאבים והם קשים יותר. הם מתריעים על בעיה ברובד הרוחני של האדם. הכאב בא לעורר אדם על תיקון מידותיו.

ר' אשר כותב באחד ממכתביו, שהכאב קשור במחשבה ...**יש אנשים שדאגת הפרנסה מטרידה אותם ללא הרף. לעומתם יש כאלו, שפרנסתם בשפל המדרגה, אך אין בזה כדי להכאיבם כ"כ. מזה רואים שהכאב הנמצא במחשבה אינו נעוץ דווקא בסיבת עובדת מציאות החיים, אלא מקור הכאב והדאגה בנפש.**

יהודים שהיו כלואים במחנות ההשמדה, סבלו השפלות וכאבים שקשה לתאר. אותם יהודים שראו תכלית בחייהם שרדו כאבים אלו. יתרה מזו, יהודי שספג מלקות על ניסיון לעזור לחברו קיבל אותן בשמחה, כי הייתה להן תכלית. מה ששובר אדם יותר מן הכאב, היא ההרגשה שאין לכאב תכלית. הוא מפרש את הכאב כהתעללות מגבוה, ועל כן לבו טעון התמרמרות כלפי שמיא.

ר' אשר מדבר על תכלית נוספת של הכאב. הוא מתייחס לכאב, כסיבה להתקשרות עם הקב"ה, דרך מצב החידלון. הרב גדליה סגל סיפר שר' אשר דיבר על זעקה אל השי"ת ללא פניות, בביטול גמור. אמר לו אברך: כאשר כואב, צועקים. מה צריך עוד? אמר לו ר' אשר, זה לא נקרא שאתה זועק, הייאוש שלך זועק ולא שהכאב גרם לך להיות מקושר עם הבורא, כמו שאמר דוד המלך "**טוב לי כי עוניתי למען אלמד חוקיך**". ר' אשר דיבר על זעקה ממעמקי הכאב, שם מבין אדם שאין לו ישועה, אלא מן השי"ת.

כך מסביר ר' אשר את ייסורי רבי עקיבא, כאשר סרקו את בשרו במסרקות של ברזל. הוא חיכה לרגע זה (כל ימי הייתי מצטער), שיהיה במצב חוסר אונים מוחלט (לא מתוך מסכנות), שבו אין לו אחיזה, אלא לצעוק אל בוראו. בצעקה זו הוא **הכריח את הקדושה להחיות אותו**, על כל מסרקה ומסרקה. ר' אשר אמר שרבי עקיבא היה כה מקושר עם הבורא ברגעים אלו, עד שלא חש בכלל כאבים. אדם חש כאבים מפני שהוא מיואש ואיננו מקשר את הכאב עם קרבת הבורא.

ר' אשר דבר על הכאב, כסיבה מאת ה' להתעורר ולהתחבר לצער שכינה. כך הוא כתב לאדם שייסוריו, שאין לו ילדים, שגם לשכינה יש כאבים על בניה שעזבוה.

את הקשר של כאב למחשבה, אפשר לראות בהתנהגותם של גדולי ישראל, שבבחירתם, הסכימו לחוות כאבי תופת. רבי ישראל טאוב ממודז'יץ עבר ניתוח כריתת רגליים בגלל מחלת הסכרת, ללא הרדמה. כאשר במהלך הניתוח הוא התרכז בהלחנת הפיוט 'אלה אזכרה'. כך גם חיבר רבי אמנון ממגנצא, מתוך כאביו, את הפיוט 'ונתנה תוקף'.

הכאב מהווה גם גורם ממקד. יש שהקב"ה מביא על אדם, כאב, שיסיח דעתו מדאגות טפלות, למען יתמקד בעיקר.

כאב איננו בא על אדם בבחירתו, אולם יש לו בחירה כיצד יקבל אותו. כאשר אדם מתמרמר על כאביו, מה הוא משיג? טענות כלפי שמיא ומצבו איננו משתפר. אפשר לקבל את הכאב כסיבה לחשבון נפש, תוך חיפוש האמת בעצמי, בלי להאשים את הזולת. אז מתגלה הכאב כמדריך בתיקון הנפש. כאשר כואב, ואדם שואל את עצמו, איך אני מחזיק מעמד בכאב כזה? כאן הוא מוצא את הבורא.

ר' אשר התייחס לכאב כתיקון ולא כעונש. עונש נתפש כגורם מרחק, לא כן **תיקון**, אותיות **תינוק** – חיבור אל אמא.

עוד מדבריו באותו עניין:

...בתוך כאביך אל תקשיב למחשבת היאוש, בכח רצונך תוכל לה.

...מתוך כאביו מבחין אדם שיש סיבה לכל חייו והרפתקאותיו, עד שבא לבחינת 'חוצפא כלפי שמיא מהניא'.

...ה' מסתתר בתוך הכאב כדי לעורר לשוב אצלו – בחינת "טוב לי כי עוניתי למען אלמד חוקיך".

...סיבת קיומנו נעלמת מעינינו, היא מתגלה רק ע"י כאב עמוק.

.... הדמיון הוא שונאו של האדם. הוא שוכן בקרבו ומביא לו כאבים עמוקים עד שאול. כאשר אדם ניצב במלחמתו נגד אויב זה הנמצא בקרבו, וחושב מהיכן קיומי ועמידתי במערכה זו, מכאן מתחיל אדם להרגיש שיש מישהו שמחזיק אותו ונותן לו קיום ע"י סיבותיו. אז מרגיש אדם שיש לו אב טוב ורחום הנמצא איתו תמיד ואיננו עוזבו: "גם כי אלך בגיא צלמוות אתה עמדי".

...עזוב את דמיונותיך והמלט על נפשך אל בוראך. אל תאשים, כי בדרך כלל מתבררת ההאשמה כאשמת שווא.

...אם נגרם כאב ע"י הזולת, הרי זה אות קריאה מלמעלה להתעוררות על מעשיו.

מכתב קל"ה

אבות העם היהודי המייצגים את יסודו, לא מתוארים לנו כאנשים גדולים שעשו ניסים, גדולתם נובעת מהכרתם בחוסר ערכם ובשפלותם, דרכם גילו כי קיומם תלוי בבורא. אברהם שהביא את העולם להכרה בקיומו של ה', אמר על עצמו: "אנכי עפר ואפר". משה רבינו אמר על עצמו ועל אהרן אחיו: "ונחנו מה". דוד המלך לא אמר שהוא טהור וקדוש אלא: "ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם"(ראה מסכת חולין פ"ט.)

בפרשתינו (פרק כ"ז פסוק כ') כתב בעל הטורים: לא הזכיר משה בזה הסדר וכו', הטעם משום שאמר "מחני נא מספרך אשר כתבת", וקללת חכם אפילו על תנאי באה, ונתקיים בזה. ויש להבין למה דווקא בפרשת תצוה יש את העניין שלא נזכר שמו של משה רבנו.

והנה במדרש רבה (פרשה ל"ז, ד') כתוב: כשאמר הקב"ה למשה ואתה הקרב אליך וכו' הרע לו. אמר לו: תורה היתה לי ונתתיה לך שאילולי היא איבדתי את עולמי. משל לחכם שנטל קרובתו ועשתה עמו עשר שנים ולא ילדה. אמר לה בקשי לי אשה, אמר לה יכול אני ליטול חוץ מרשותך אלא שהייתי מבקש ענותנותך. כך אמר הקב"ה למשה יכול הייתי לעשות לאחיך כהן גדול חוץ מדעתך, אלא שהייתי מבקש שתהא גדול עליו. ותמוה למה הרע למשה וכי קינא באהרן ולא רצה לקבל מה שהקב"ה עושה ח"ו. **ובשפת אמת** בפרשתנו (תרנ"ג) שהיה מוכן משה רבנו להיות כהן גדול ואז היתה הכהונה במדרגה גבוהה. אבל בגלל חטא העגל נהיה אהרן כהן גדול. ולכן כתוב: "הקרב אליך" שזה בחינת בעל תשובה וזה במדרגה יותר קטנה, ולכן הרע למשה על כך.

ויש להבין דברי המדרש שאמר לו הקב"ה, תורה נתתי לך, שזה נראה כאילו ניחם אותו שאמנם אינך כהן גדול אבל אתה קבלת את התורה. גם צריך להבין לשון המדרש. שבמשל אמר 'אלא שהייתי מבקש ענותנותך', ובנמשל אמר למשה 'שהייתי מבקש שתהיה גדול עליו' ולא מובן כי לכאורה זה סותר.

ולכן אפשר לומר, שכדי שיהיה אהרן כהן גדול ושליח של כל עם ישראל לכפר עליהם, היה צריך שכולם יתבטלו אליו. והנה משה רבינו אמר "מחני נא" כי הוא טען אני חטאתי כי אני השורש של כלל ישראל ואם הם חטאו הרי השורש והמקור נמצא בי, ולכן אמר מחני נא. וכשאמר לו הקב"ה לקחת את אהרן, הרע לו, וכמו שמבאר השפת אמת שהרע לו שתהיה כהונה גדולה במדרגה קטנה. אבל משה רבנו כשראה שהרע לו, הוא ראה את הפגם שלו וחשב שהרע לו כי הוא מקנא באהרן, ולכן הקב"ה אמר לו נתתי לך את התורה, וכל מטרת התורה היא כדי להגיע לשפלות, ולכן אם אתה מכיר את שפלותך זה תכלית כל התורה, וע"י הביטול הזה משך משה רבנו את כל ישראל אחריו לביטול. וזה נרמז בפסוק "ואתה תצוה את בני ישראל". והנה 'בני ישראל' בגימטריה תר"ג ועם האותיות ושתי המלים זה תרי"ג כלומר "ואתה" כשאתה בביטול ולא נזכר שמך, כי אתה רואה שכולך חסרון, "תצוה את בני ישראל". 'תצוה' לשון צוותא שתתחבר אל בני ישראל בכח התורה שהיא תרי"ג מצוות, שכל מטרתן להגיע לשפלות האמיתי. ועל ידי זה יכל אהרן להיות כהן גדול. וזה הכוונה מה שכתב במדרש שתהיה גדול עליו, שדווקא ע"י הענווה אז אתה יכול להביא שהוא יהיה כהן גדול וממילא אתה גדול עליו, כי אתה המשפיע.

וע"י שמצא את החסרון שלו בעניין כהונת אהרן הרי זה נחשב כמו שבטל במציאות, ולכן מובן מדוע לא הוזכר שמו דווקא בפרשתינו.

באין לנו כל גוף מממן
הדפסת והפצת הגליון תלויה אך ורק בתרומה שלכם
נא הרימו תרומתכם בעין יפה
לתרומות והנצחות נא לפנות עד יום ג' בערב
ל: 0527-110-160
ניתן להצטרף לרשימת התפוצה
בדוא"ל: eemanti@gmail.com
מכון האמנתי כי אדבר
עמותת ה' מרוח האמונה הפשוטה

נר הלילה 8

לפני כמה שנים נקראתי להרצות לפני חוג בית ביישוב חילוני.

אסביר את הרקע לסיפור, אני מרצה ידוע ומבוקש (מטעמים השמורים עמי איני רוצה לחשוף כרגע את פרטי) ומכיוון שהקב"ה חנן אותי ביכולת הבעה גבוהה ולשון לימודים וב"ה הוא גם העניק לי חן בעיני הבריות, קוראים לי ללא הרף להרצות, בעיקר לפני בעלי תשובה או חילוניים שמבקשים לשמוע מושגים ביהדות.

בדרך כלל אני לא מסרב לבקשות כאלה, הן משום שאני רואה פירות בעמלי והן משום שזו פרנסה שלי. אלא מאי, באותו לילה שבו התבקשתי להרצות חל להיות ליל 'זאת חנוכה' ובליל זאת חנוכה עשיתי לי קביעות כחוק בל יעבור לנסוע אל כ"ק האדמו"ר מסדיגורה זצ"ל רבי אברהם יעקב פרידמן שנפטר לפני כמה שנים. אינני חסיד סדיגורה כלל ואני קרוב ברוחי יותר לחצרות חסידיות מפורסמות, ובבית שלנו שמו של מורנו ר' אשר הוזכר כל יום, אבי שיחי' היה מקורב אליו לפני כיובל שנים והוא חינך אותנו על ברכי סיפורי הוד מר' אשר זיע"א שבו ראה ענק שבענקים. אבל לפני כעשור שנים או מעט יותר התקרבתי והערצתי עד מאד את האדמו"ר מסדיגורה זצ"ל שהיה כידוע ליודעים אחד מענקי הדור בהסתרה, ואת כל גדולתו בקדושה וטהרה, בידיעת התורה בנגלה ובנסתר ובמדרגותיו הנעלות הצליח להסתיר מתחת למסווה של הנהגה פשטנית למדי.

מדי שנה בליל 'זאת חנוכה' נהגתי כאמור לנסוע אל בית מדרשו וגם באותה שנה רציתי לנסוע אליו כדי לשאוב דלק לעבודתי בקירוב לבבות.

כאשר בדקתי ביומן וגיליתי שההרצאה המתוכננת חלה בליל זאת חנוכה הבעתי התנגדות, והסברתי לממונים עלי שאינני יכול. השהיה בחצר החסידית בלילה הזה היא המזון הרוחני שלי, וכדי שאני אוכל להאכיל אחרים עלי לאכול בעצמי... אבל כל ההסברים לא התקבלו. הסבירו לי שההרצאה כבר נקבעה ואין מרצה אחר במקומי ואם לא אבוא, הרי שכל הנזק הרוחני שייגרם ירבוץ על מצפוני.

כבר הבנתי ששום דבר לא יעזור לי ובסופו של דבר אכן מצאתי את עצמי בליל 'זאת חנוכה' נוסע לכיוון צפון הארץ כאשר לבי בוכה בקרבי ורוחי נפולה. שחזרתי בזיכרוני איך נראה הלילה הזה בחצר הרבי וכיצד נראה הלילה הזה בכלל בכל חצרות האדמו"רים מכל השושלות והרגשתי איך רוחי נופלת בקרבי. בתי המדרש מוארים באור הנרות ובאור יקרות. דברי תורה נשמעים ברמה. שירי קודש מפי אלפי חסידים ורק אני צריך להיות בתוך סלון קטן עם 20 אנשים חילוניים שלא יודעים שמץ של יהדות. זה ממש הילך על דיכאון ונסך בי רוח נכאים. חשבתי ללא הרף כי אני משול לאותו נהג שנוסע נגד התנועה, כל המכוניות נוסעות לצד אחד ורק הוא נוסע להיפך. למה לא יכולתי להתנגד יותר חזק? ייסרתי את עצמי.

אולם בשלב זה נזכרתי כי מה שבתוך תוכו של האדם מקרין אלי חוץ. וכי אם אבוא בהלך רוח קודר כזה אל ההרצאה, אזי האנשים שם לא ירגישו בנוח, ומה הם אשמים שלא לדבר כי הסיכויים לקרב מישהו ליהדות במצב רוח כזה, קלוש ביותר.

בשלב זה מצאתי את עצמי מדבר אל הרבש"ע מעומק הלב, תוך כדי נהיגה: אנא רבש"ע, אני מאמין באמונה שלמה שאתה עומד מאחורי כל דבר שמתרחש בעולם, ואם אני נוסע כעת לחוג בית באותו יישוב, אתה בעצמך שלחת אותי, אבל אנא, אני אדם קטן, אני מבקש במטותא, תן לי סימן שאני עושה את הדבר הנכון, שאני לא סתם מבזבז את הלילה בקרב אנשים מרוחקים במקום להיות מוצף אורה וקדושה, כך התפללתי והמשכתי בדרכי.

הגעתי אל היישוב שבו מעולם לא דרכתי, וחושבני שמעטים שומרי תורה ומצוות שביקרו בו. כמוסכם, חיכה לי אחד ממשתפי החוג בכניסה ליישוב והוא הדריך אותי כיצד לנסוע כדי להגיע אל היעד.

והנה, המכונית נכנסת לרחוב הסופי וגולשת לה אל הבית. אני מציץ מתוך החלון ורואה את הכתובת "נר הלילה 8".

באותו רגע כאילו פצצה התפוצצה במוחי, ביקשת סימן - קיבלת סימן! נר הלילה 8. הלילה מדליקים את הנר השמיני של חנוכה. ובכן, החברים שלך יעמדו על הפרנצ'ס וישירו וירקדו ואתה תעשה את שליחותך כאן.

אז עוד לא ידעתי שיש פרח מפורסם בשם "נר הלילה" ועל שמו נקרא הרחוב. על כך שמעתי מאוחר יותר מפי משתתפי החוג. אבל ראיתי בכך מענה לבקשתי הסמויה לקבל סימן כלשהו שאני אכן עושה עבודת קודש בשהותי כאן הלילה, ולא מחמיץ את הלילה הנשגב של זאת חנוכה שעליו מדברים כ"כ הרבה בספה"ק.

נכנסתי אל החוג במצב רוח מרומם יותר. אכן כפי שנאמר לי מראש חיכו לי כעשרים אנשים שלא היה להם שמץ של מושג ביהדות ואני השתדלתי לפתוח להם פתח כחודו של מחט.

פתחתי בסיפורי האישי, כמה היה עלי קשה לבוא לכאן וכיצד נענתה תפילתי לקבל סימן. רציתי להראות להם מהו כוחה של השגחה פרטית וכיצד קרוב ה' לכל קוראיו.

הנוכחים התפעלו מאד מן הסיפור, עיניהם ופיותיהם נפערו, ראיתי איך הדבר פועל עליהם כמטה קסמים. ניצלתי את פתיחת הלבבות והתחלתי בדברי על רקע של אוירה נוחה ולא עוינת.

הערב הסתיים לאחר שעתיים של הרצאה, שאלות ותשובות ויהדות מרוכזת עד כמה שאפשר לדחוס בתוך ערב קצר.

לאחר שנתיים השתתפתי באירוע מסוים של הארגון שבמסגרתו אני מרצה, והנה ניגשת אלי אשה חרדית לא מוכרת ואומרת לי "יישר כוח", "על מה, אני לא מכיר אותך בכלל" הגבתי מיידית.

"כבוד הרב" היא אומרת לי בהתרגשות, "אני אחת מבוגרי "נר הלילה 8", ואני לא היחידה ששיניתי לחלוטין את אורח חיי בעקבות הרצאתך וסיפורך האישי באותו לילה, עוד כמה ממשתתפי החוג באותו לילה "שינו פאזה" והם שתולים היום בחצרות בית ה' ".

אז אני שואל אתכם, היכן הייתי צריך להיות באותו לילה?...

(תודה לידידי היקר, המרצה שיחי' שסיפר לי את סיפורו האישי - אחד מתוך צרור של סיפורים מן הסוג הזה - ממש לאחרונה)

בדרכו של צדיק

אמרות, סיפורים, והנהגות מרבי אשר זיע"א

המחשבה הנכונה

אמר ר' **יהודה פרוש** בשם רבי אשר: הפי' בפסוק "**רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום**", שלאדם ישנם מחשבות רבות וביניהם יש גם את המחשבה הנכונה, אך היות והאדם חי עם עצמו ועם הנטיות הטבעיות שבו, הוא משוחד, ולכן אינו יכול להבחין מהי המחשבה האמיתית, אולם אם האדם מתנתק ולא הולך אחרי הנטיות הטבעיות שלו, אז הוא יכול למצוא את ה"עצת ה'" שהיא הנכונה מתוך בליל המחשבות שלו.

הדריכני באמיתך ולמדני

סיפר ר' **חיים רובינפלד**: שפעם שאל את ר' אשר, אם אני רוצה לעשות דבר מסוים ובאים לי כל מיני מניעות, כיצד אוכל לדעת האם המניעות הם סיבות מה' להיכנע לסיבה ולא לעשות את המעשה, או אולי המניעות הם בכדי שאתגבר עליהם? ענה לו ר' אשר: **אי אפשר לדעת, רק צריך לבקש רחמים מה' שהוא יראה לי מה אני צריך לעשות.**

להתפלל בפה

סיפר ר' **יוסי די**: פעם כשהייתי כאוב מאד נסעתי ליער להתפלל, אך כשהגעתי אל היער לא הייתי מסוגל להוציא אף מילה מהפה, חשבתי לעצמי, הרי הקב"ה יודע מחשבות, א"כ אתפלל במחשבה וזהו, אח"כ כשחזרתי אל העיר נכנסתי לביתו של ר' אשר, וכשעבר ר' אשר על ידי, נעצר ואמר לי '**תפילה צריך להוציא בפה!**'

אין מאוחר באמונה

סיפר ר' **יעקב עמית**: פעם הגעתי לביתו של ר' אשר בשבת בבוקר בשעה מאוחרת ממה שהייתי רגיל לבוא תמיד, וכשראיתי את ר' אשר אמרתי כמתנצל, איחרתי, אמר לי ר' אשר, '**באמונה אף פעם לא מאוחר**'!.

איתא בשם צדיקים עה"פ 'האמנתי כי אדבר' שע"י הדיבורים באמונה, משתרשת האמונה אצל האדם, אמת נכון הדבר אבער ס'איז א עבודה.
(ר' אשר זיע"א)

לאחר שנתבאר שהמטרה בכל הנסיונות שיש לאדם היא שיגיע דרכם להתקשר עם ה', יש להתבונן עוד במה שאנו רואים שכל חיי האדם רצופים המה בעליות וירידות הצלחות וכשלונות מדוע זה כך, וכן מה נדרש מהאדם בעבודה עם עצמו.

ונקדים לבאר את יסוד האמונה הפשוטה, והוא שכל מחשבה דיבור מעשה של אדם בין בעניני סור מרע ובין בעשה טוב, הכל הוא מאת הבורא ית"ש שהוא המחייהו והוא הנותן לו את הכוח, כמו שאומרים בתפילה 'הוא לבדו עשה עושה ויעשה לכל המעשים'. ולא רק החלק המעשי הוא ממנו אלא אף המחשבה והרצון רק מכוחו וממנו המה, כמו שלימד אותנו בעל **השפת אמת** (ליקוטים אלול - מכתב) וז"ל: **דע אהובי כי אין שום הרהור טוב ורע בלי רצון הבורא ב"ה וב"ש, גם מה שנופל לפעמים הרהורי תשובה ומחשבה טובה לאדם מתת אלוקים הוא.**

וכמו"כ כ' בעל **הפרי הארץ** (פר' שופטים) וז"ל: **עיקר ושורש הכל שאין ביכולת האדם עצמו לעשות שום מעשה וחשבון מצוות ומעש"ט ולהדבק בדרכי ה' כי אם על ידו... וכל מקום שהוא עומד בתוכו ית' הוא עומד, כי הוא מקומו של עולם סובב כל עלמין וממלא כל עלמין.**

וכל עבודת האדם היא להכיר בזה ולחיות את זה בכל נשימה ונשימה ובכל פעולה ופעולה שהכל זה ממנו ית"ש, והוא אינו אלא כגרזן ביד החוצב ובזה הוא דבוק בו, וכמו שכ' **השפ"א** (בראשית תרל"ד) וז"ל: **שנתן הש"י כח בנבראים לפעול כל דבר... וגם בב"ח להיות לו הבחירה לעשות כרצונו ועכ"ז היה המכוון שידע כל פעול כי הוא ית' הנותן לו הכח אף שעשה מעצמו הוא כגרזן ביד החוצב.**

וכן הביא בס' **אור לשמים** בשם **החוזה מלובלין** (פתיחה) וז"ל: **וכמו ששמעתי מפי קדוש האדמו"ר הק' מו"ה יעקב יצחק מלובלין זצללה"ה שהכל עושה הקב"ה, ופי' שהבחירה היא שיודע שגם הבחירה מאת הקב"ה.** נמצא שזה כל עבודת האדם להכיר בזה שהכל מה'.

אולם טבע האדם שבזמן שאין לו נסיון, והוא מצליח בקיום התורה והמצוות, באופן טבעי הוא מייחס הכל לעצמו ורואה את עצמו כמקור של כל הטוב שיצא ממנו, וכשעובר עליו תקופת מה שלא התנסה ולא נפל במדותיו הרעות, הוא נכנס מיד לגדלות עצמית, ומרגיש את עצמו כבעל יציבות ובעל מעלות ומדות טובות, ושוכח לגמרי את כשלונותיו ונפילותיו מהעבר.

ומכיון ש"תועבת ה' כל גבה לב", ובזה שהוא חי את עצמו כמציאות עצמית הוא מנותק מהבורא ית', ע"כ מרחמים עליו מן השמים ומזמנים לו מצב של 'נסיון', שאז מתעוררים צפים ועולים על פני השטח כל היצרים והתכונות השליליות שלו, כדי שיזכר כמה הוא אין ואפס, ויבין ש"לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי".

והנה אם ברגע שמתחיל הניסיון אצל האדם הוא נכנע ומודה על האמת שהוא שלילי, וקולט שהוא נמצא בסכנה מוחשית, וממילא הוא כל כולו תפילה וצעקה לה' שיציל אותו וירחם עליו, אז הוא זוכה להנצל מהנפילה בפועל ע"י הסיבות שה' שולח לו. כמו שאמר רבי **פנחס מקוריץ** (אמרי פנחס שער הענוה) וז"ל: **ולפעמים כשאדם מתגבר על יצרו ועושה דבר גדול לפני השי"ת ויכול לבוא לידי גיאות אז מרחם עליו השי"ת ומזמין לפניו דבר שאינו יכול לעמוד נגד יצרו, וכמעט קט נופל ביד יצרו עוזרו השי"ת, וכל זה למען יבין שהכל ממנו יתברך ולא יגבה לבו.**

אמנם אם אדם לא קולט את המסר, וכשמתעורר אצלו היצר הוא לא מודה שהוא לא בסדר ושהוא רע, אלא חושב שהוא צדיק וישר, ומרמה את עצמו לחשוב שהוא בוודאי לא יחטא ולא יהיה כ"כ שפל, אזי הוא לא זוכה להנצל אלא נופל ברע בפועל ממש. וכמו שביאר זאת באריכות רבי **פנחס מקוריץ** (שם) וז"ל: **כל מניעת עשיית איסור או אפי' בהרהור הוא רק מהשי"ת לבד, וכשמתעלמים מיסוד זה עלול להיראות שאנו בעצמינו חשובים משהו, ונעשים אצל עצמינו 'א שיינער יוד', ואז מסתלק ממנו עזר השי"ת, כי "תועבת ה' כל גבה לב", אזי נמסר ביד יצרו. וכל זה מרחמנותו של השי"ת ובחסדו הגדול המתמדת על הנפש שמזמן לו שייכשל באיזה ענין כדי שיזכר שבלי עזר השי"ת הוא כלום. ואם איננו נזכר ע"י מכשול קטן, מזמינים לו מכשול יותר חמור, עד שנכשל באשת איש.**

והנה גם לאחר שאדם נפל בניסיון במדה הרעה שלו, אין לו להשבר מכך אלא רק להכניע את עצמו ולהודות שזוהי מהותו שהוא שפל ונבזה, ואין לו שליטה על יצריו, ויתחזק באמונה שה' עמו, ויתוודה לפניו ויבקש ממנו שיציל אותו ברגע הבא, והעיקר שיתן לו את הבהירות שלא ישכח את הסכנה שלו לרגע קט. וכמו שמסיים שם את דבריו רבי **פנחס מקוריץ** וז"ל: **כשמזמנים לפניו מכשול לטובתו אין לו לפחוד רק להכניע ולהשפיל את עצמו לפניו ית"ש ולהודות ולומר לפניו: אתה ה' הכית אותי לצורך רפואתי כדי שאזכור שפלותי, תודה רבה לך אבא, שאתה מעורר אותי שלא אטבע במצולת טומאת הגאוה, ואני מבקש ממך שמעתה תעזרני שאתעורר מעצמי להיות נכנע ושפל רוח... וכיון שנעשה אצל עצמו כלום שוב יכולה השכינה לשרות אצלו ויש לו סיוע לצאת מכל רע,** עכ"ל.

לסיכום הדברים ישנם שלושה מצבים:

מצב א' – אם אדם זוכה ועובד עם עצמו בזמן שאינו בניסיון ומצמצם את המוח לא להסיח דעת מהמציאות האמיתית שלו שהוא חוטא ופושע, אין ואפס, כמו שנגלה לפניו בעבר ע"י כשלונותיו ופגמיו, והוא חי בבחי' "חטאתי נגדי תמיד" ומבין שכל נקודה ונקודה שיש לו זה הכל במתנת חינם מה', ואין לזה קשר לכוחו וגבורתו, וחי בפחד מהסכנה, אזי הוא זוכה להנצל מהנסיונות והנפילות.

מצב ב' – כשאדם חי בשכחה ובגאוה עצמית, מזמנים לו ניסיון לטובתו, ומיד כשמתעוררת המחשבה של היצר הוא רואה בזה סיבה מה' להזכירו את מהותו ואת הסכנה שלו, והוא קולט את המסר ונכנס עי"ז לתפילה וזעקה לה' שיציל אותו, עי"ז זוכה להנצל ע"י סיבות הרחמים שה' שולח לו בד בבד עם הניסיון.

מצב ג' – כשהאדם לא זכה והוצרך ליפול בפועל ופגם במדה הרעה שלו, גם אז הוא צריך לא להשבר אלא לראות בזה סיבה מה' כדי שיפנים ויקלוט כמה הוא אין ואפס וכמה הוא בסכנה כל רגע, ולהודות על האמת, ולהרבות בתפילה ובתחנונים לה' שיסלח לו, ויזכה אותו לא לשכוח את הפגם שלו, ולחיות בקשר תמידי עם ה'.

יעמדו על הברכה אלו שנטלו ע"ע את הוצאת גליון זה לע"נ, לברכה והצלחה, ולמזל"ט

מוקד הסעות לכל חלקי הארץ
יאיר רשבסקי
20 16 14 8 6 מקומות
אצלנו המחיר הוא לא על חשבון השירות
0533-10-20-26

מפתח
בהנהלת נפתלי רובינפלד
כתובת: אבן גבירול 17 בני ברק
טל' 5282101, פקס: 5283969 | maft4u@gmail.com

הר"ר **דב ברבר** הי"ו
בני ברק
לעילוי נשמת
אמו האשה הצדקנית
מרת **לאה** ע"ה
בת ר' **יצחק אייזיק** זצ"ל
נלב"ע ט"ז שבט תשע"ו
ת. נ. צ. ב. ה.

הר"ר **שמואל טכובר** הי"ו
בית שמש
לרגל נישואי בנו
החתן **אברהם** נ"ו
בשעטומ"צ
העליה לתורה תתקיים בביהמ"ד 'יד כהן' בעלזא בי"ש
שמחת החתונה תתקיים בעזהי"ת ביום ה' הבעל"ט
באולם כתר מלכות - אשדוד
יזכו לבנות בית נאמן בישראל ולראות דורות ישרים ומבורכים עוסקים בתורה ובמצוות, אמן.

הר"ר
ישראל מאיר קרליץ
הי"ן
ירושלים
לרגל הולדת בנו
יזכה לגדלו לתורה
לחופה ולמעש"ט.